

**REMONT KOŚCIOŁA PW. ŚW. MARCINA
W TOMASZOWIE MAZOWIECKIM (D.BIAŁOBRZEGI)
PROJEKT BUDOWLANY**

INWESTOR:

**Rzysko-Katolicka Parafia
pw. Św. Marcina w Tomaszowie Mazowieckim
97-200 Tomaszów Mazowiecki, ul. Gminna 21
gmina Tomaszów Mazowiecki, powiat tomaszowski,
województwo łódzkie**

ADRES BUDOWY:

**97-200 Tomaszów Mazowiecki, ul. Gminna 21
gmina Tomaszów Mazowiecki, powiat tomaszowski,
województwo łódzkie, dz. nr 2 obr. 18,
kat. obiektu budowlanego X**

Na podstawie Ustawy Prawo Budowlane art. 20 ust. 4 niniejszym oświadczam, że poniższy projekt budowlany został sporządzony zgodnie z obowiązującymi przepisami oraz zasadami wiedzy technicznej

PROJEKTANT

**mgr inż. Maciej Kuś
upr. bud. 151/00/WŁ, 1150/96**
.....

SPRAWDZAJĄCY

**mgr inż. Marek Młynarczyk
upr. bud. 471/84/91**
.....

lipiec 2024 r.

ZAWARTOŚĆ PROJEKTU BUDOWLANEGO:

I. Opis zagospodarowania działki:	3
• opis techniczny	3
• rys. nr B.01. Plan sytuacyjny	7
II. Projekt architektoniczno-budowlany:	8
• Opis techniczny	8
• rys.nr B.02. Rzut przyziemia – projektowane roboty remontowe	26
• rys.nr B.03. Rzut przyziemia – podbudowy podłóg	27
• rys.nr B.04. Rzut przyziemia – układ deskowania podłogi	28
• rys.nr B.05. Rzut przyziemia pod sklepieniem – układ deskowania	29
• rys.nr B.06. Elewacja północna – projektowane roboty remontowe	30
• rys.nr B.07. Elewacja południowa – projektowane roboty remontowe	31
• rys.nr B.08. Przekrój przez dach nawy od zach.– proj.roboty przy sklepieniu deskowym	32
• rys.nr B.09. Przekrój przez dach nawy w centrum – proj.roboty przy sklepieniu deskowym	33
• rys.nr B.10. Przekrój przez dach nawy przy prezbiterium – proj.roboty przy sklepieniu deskowym	34
• rys.nr B.11. Przekrój przez dach prezbiterium w centrum – proj.roboty przy sklepieniu deskowym	35
• rys.nr B.12. Przekrój przez dach prezbiterium od wschodu – proj.roboty przy sklepieniu deskowym	36
III. Informacja dotycząca planu bezpieczeństwa i ochrony zdrowia	37
IV. Załączniki:	46
• kserokopie uprawnień budowlanych.	47
• zaświadczenia z Izby Inżynierów Budownictwa.	48
• zaświadczenia o wpisie do centralnego rejestru.	49

Projekt budowlany instalacji elektrycznych wewnętrznych – odrębne opracowanie

I. OPIS ZAGOSPODAROWANIA DZIAŁKI

OPIS TECHNICZNY

1. Podstawa opracowania:

- Umowa oraz uzgodnienia z inwestorem,
- Wizje lokalna wraz z pomiarami inwentaryzacyjnymi w lipcu i wrześniu 2014 r, w sierpniu 2023 r oraz czerwcu 2024 r.

2. Uwarunkowania stanu istniejącego.

W obecnej sytuacji na działce nr 2/3, obr. 18, położonej w Tomaszowie Mazowieckim (dawniej miejscowość Białobrzegi), przy drodze miejskiej istnieje zabytkowy kościół drewniany nie użytkowany od 1985 roku, ze względu na istnienie w sąsiedztwie nowo wybudowanego kościoła murowanego. Teren działki o kształcie owalnym, ogrodzony murowanym płotem. Na działkach sąsiednich istnieje zabudowa jednorodzinna oraz zagrodowa. W sąsiedztwie działki przebiega sieć wodociągowa i elektroenergetyczna. Po przeciwnej stronie ulicy zlokalizowany jest parking dla samochodów osobowych. Działka zadrzewiona, teren lekko opadający w kierunku doliny rzecznej, północno-zachodnim. W narożu północno-wschodnim znajduje się murowana dzwonnica nie będąca przedmiotem opracowania. Kościół nie jest orientowany jak większość tego typu obiektów na osi wschód – zachód.

fot. 1. Widok kościoła od strony północno-wschodniej przed remontem zewnętrznym wykonanym w 2014 roku

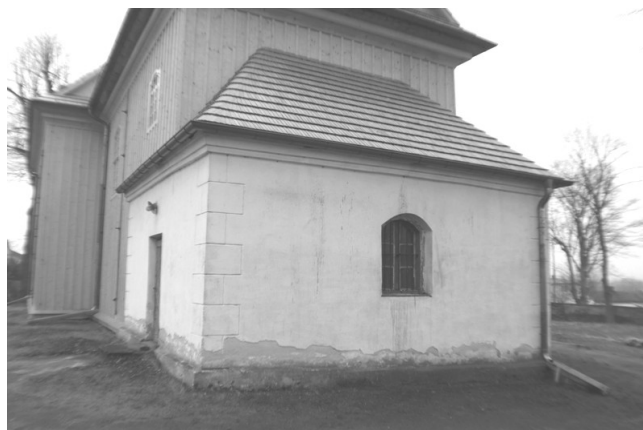
fot. 2. Widok kościoła od strony północno-zachodniej przed remontem zewnętrznym wykonanym w 2014 roku

W 2014 roku został przeprowadzony remont zewnętrzny kościoła polegający na wymianie pokrycia dachowego na gont drewniany z obróbkami blacharskim wraz z naprawą więźby dachowej i wieżyczki na sygnaturkę z pokryciem blachą miedzianą, naprawie ścian zrębowych od strony zewnętrznej wraz z wymianą zniszczonych podwalin i belek zrębu oraz szalowania zewnętrznego z desek z listwowaniem, wzmocnieniu fundamentów kościoła, impregnacji biochronnej i ogniochronnej elementów drewnianych poddanych remontowi. Pozwolił on uchronić obiekt przed zupełną degradacją, ze względu na jego katastrofalny stan techniczny spowodowany przede wszystkim dużymi uszkodzeniami w pokryciu dachu i zalewaniem wnętrza.

W obecnej sytuacji kościół wymaga kontynuacji remontu w zakresie wnętrza obejmującego wewnętrzną powierzchnię ścian, łukowo profilowane sklepienia deskowe w nawie i prezbiterium oraz płaskie sklepienia w kruchtach, podłogi we wszystkich pomieszczeniach kościoła, stolarkę drzwiową wewnętrzną i zewnętrzną, a także w zakresie murowanych części skrajnych kościoła – kruchty oraz zakrystii.

fot. 3. Widok kościoła od strony północno-wschodniej w trakcie remontu zewnętrznego w 2014 roku

fot. 4. Widok kościoła od strony północno-wschodniej po wykonaniu remontu zewnętrznego w 2014 roku

3. Stan projektowany.

W ramach tego opracowania nie przewiduje się zmiany zagospodarowania terenu działki nr 2 na której znajduje się zabytkowy kościół drewniany. Przedmiotem inwestycji jest remont dotyczący w przeważającej części wnętrza kościoła, obejmujący wewnętrzną stronę drewnianych ścian zrębowych, remont oraz wymianę podłóg kamiennych, ceramicznych i drewnianych, renowację drewnianej konstrukcji chóru, naprawy i rekonstrukcje łukowo profilowanych, deskowych sklepień, renowację drzwi wewnętrznych i zewnętrznych, demontaż starych i wykonanie nowych instalacji elektrycznych niskiego napięcia ze złączem, z

doborem opraw oświetleniowych, wykonanie instalacji odgromowej, wykonanie instalacji nagłaśniającej. Przewiduje się również renowację murowanych ścian kruchty głównej i zakrystii z montażem poziomej izolacji przeciwwilgociowej.

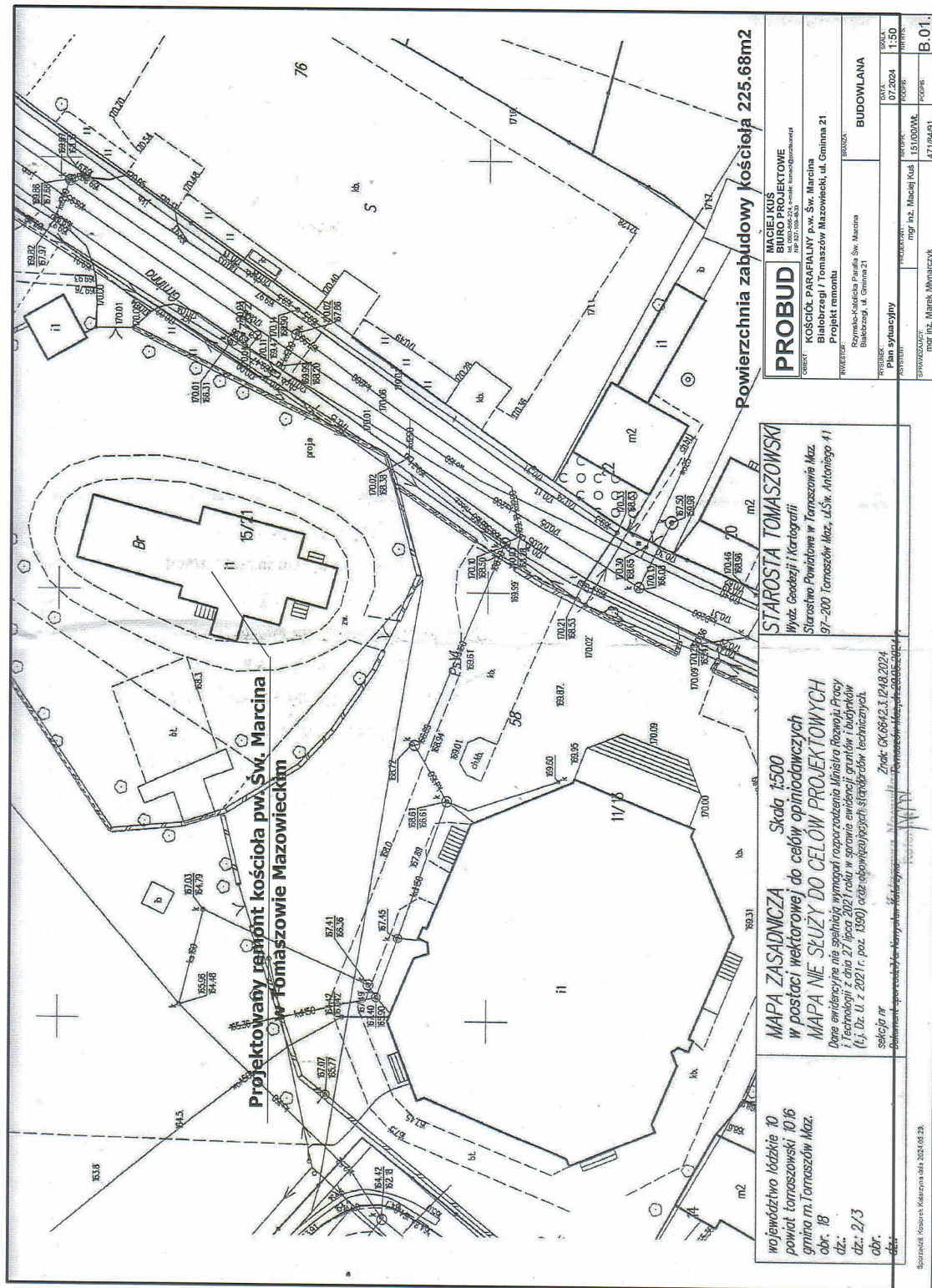
4. Podstawowe parametry użytkowe działki – bilans terenu.

Zestawienie powierzchni poszczególnych części działki w obrębie murowanego ogrodzenia:

• powierzchnia zabudowy kościoła	225.68m ²
• powierzchnia betonowych schodów i podestów zewnętrznych	8.44m ²
• powierzchnia zieleni	1664.30m ²

5. Uwarunkowania dodatkowe.

Kościół pw. Św. Marcina w Tomaszowie Mazowieckim przy ul. Gminnej 15-19 został wpisany do rejestru zabytków pod nr 463 w 1957 roku. Teren działki jest objęty ochroną konserwatorską.

PROBUD		MACIEJ KUŚ BIURO PROJEKTOWE	
KOSCIÓŁ PARAFIALNY p.w. Św. Marcina Białobrzegi / Tomaszów Mazowiecki, ul. Główna 21 Projekt remontu		PROJEKTOWAŁ mgr inż. Maciej Kuś	
WYKONAŁ mgr inż. Marek Wyrzycki		BUDOWLANA	
DATA 07.2024		SKALA 1:50	
PROJEKTOWAŁ mgr inż. Maciej Kuś		WYKONAŁ mgr inż. Marek Wyrzycki	
BUDOWLANA		POSIADAJĄCY 47/8491	

STAROSTA TOMASZOWSKI
Wydział Geodezji i Kartografii
Starostwo Powiatowe w Tomaszowie Maz.
97-200 Tomaszów Maz., ul. Św. Antoniego 41

MAPA ZASADNICZA Skala 1:500
w postaci wektorowej do celów opiniodawczych
MAPA NIE SŁUŻY DO CELÓW PROJEKTOWYCH
Dane ewidencyjne nie spełniają wymagań rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej z dnia 27 lipca 2017 r. w sprawie ewidencji gruntów i budynków (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1390) oraz obowiązujących standardów technicznych.
Znak: GK.6842.3.12.18.2024

województwo łódzkie 10
powiat tomaszowski 10.16
gmina m. Tomaszów Maz.
obr. 18
dz. 2/3
obr. 18

Spis treści: Kosztorys: 2024.02.28.

II. PROJEKT ARCHITEKTONICZNO-BUDOWLANY. OPIS TECHNICZNY

OPIS STANU ISTNIEJĄCEGO.

Przy opracowaniu dokumentacji wykorzystano następujące materiały:

- ekspertyza techniczna zabytkowego kościoła drewnianego p.w. Św. Marcina w Tomaszowie Mazowieckim / Białobrzegi, ul. Gminna 21 – styczeń 2006 rok,
- projekt remontu zewnętrznego kościoła – listopad 2012 rok,
- obowiązujące rozporządzenie w sprawie warunków technicznych jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie,
- polskie normy dotyczące obciążeń budowli oraz projektowania konstrukcji.

Istniejący kościół został wzniesiony około 1746 roku staraniem ks. Szymona Ewarysta Kobylińskiego. Powstał najprawdopodobniej na miejscu wcześniejszego XVI wiecznego kościoła. Prawdopodobnie z wcześniejszego kościoła zachowana została murowana zakrystia powstała w pierwszej połowie XVII wieku.

W roku 1962 kościół został odrestaurowany – wykonano pokrycie dachu pojedynczym gontem i szalowanie ścian pionowym deskowaniem z listwowaniem. Naprawiany cokół fundamentowy osłonięto daszkiem okapowym, analogicznie jak ściany. Od roku 1985, po wybudowaniu nowego murowanego kościoła – kościół drewniany jest nieużytkowany. Wpisany do rejestru zabytków nieruchomości województwa łódzkiego 11.03.1957 roku pod nr 463.

Kościół nie jest budowlą orientowaną. Jednonawowy, z prostokątną nawą, z nieco węższym prostokątnym prezbiterium zamkniętym prostą ścianą wcześniejszej murowanej, prostokątnej zakrystii, z której schody drabiniaste prowadzą do górnej kaplicy stanowiącej rodzaj loży otwartej w kierunku prezbiterium. Od zachodu przy nawie usytuowana jest drewniana kruchta boczna, a od południa kruchta główna, murowana podobnie jak zakrystia. Dachy proste dwuspadowe nad głównym korpusem kościoła (prezbiterium, nawa) kruchtą główną i boczną oraz pulpitem przełamane nad zakrystią. W północnej części dachu nawy na osi kościoła wieżyczka na planie ośmioboku nakryta cebulaście z ośmioboczną latarnią zwieńczoną iglicą z krzyżem.

Kościół drewniany modrzewiowy konstrukcji zrębowej (grubość konstrukcji 17-18cm) z wtórnymi pionowymi usztywnieniami dwustronnymi słupami (lisicami) ściągniętymi stalowymi śrubami, odeskowany w układzie pionowym z listwowaniem. Posadowienie na ceglano - kamiennej podmurówce wzmocnionej żelbetowym oczepem z izolacją przeciwwilgociową. W nawie, prezbiterium i kruchtach płaskie, drewniane stropy belkowe, w nawie podwieszone w dźwigarach pełnych do konstrukcji dachu, w zakrystii ceglane sklepienie krzyżowe. Krycie gontem drewnianym podwójnie, wieżyczka na sygnaturkę pokryta blachą miedzianą łączoną na rąbek.

W 2014 roku został przeprowadzony remont zewnętrzny kościoła polegający na wymianie pokrycia dachowego na gont drewniany z obróbkami blacharskim wraz z naprawą więźby dachowej i wieżyczki na sygnaturkę z pokryciem blachą miedzianą, naprawie ścian zrębowych od strony zewnętrznej wraz z wymianą zniszczonych podwalin i belek zrębu oraz szalowania zewnętrznego z desek z listwowaniem, wzmocnieniu fundamentów kościoła, impregnacji biochronnej i ogniochronnej elementów drewnianych poddanych remontowi.

W obecnej sytuacji kościół wymaga przeprowadzenia remontu wewnętrznego oraz dodatkowo wykonania renowacji murowanych ścian kruchty głównej i zakrystii z montażem poziomej izolacji przeciwwilgociowej oraz rekonstrukcji schodów zewnętrznych przy kruchcie głównej i kruchcie bocznej.

Ze względu na wyniki przeprowadzonych w sierpniu 2015 roku oględzin i badań konserwatorskich wnętrza zabytkowego budynku kościoła p.w. św. Marcina w Tomaszowie Mazowieckim autorstwa mgr Karolina Niemczyk-Bałtowska, mgr Jakub Bałtowski, postanowiono dokonać zmian we wcześniej opracowanym projekcie remontu kościoła z marca 2015 roku. Wskazują one na brak jakichkolwiek śladów pierwotnej warstwy malarskiej na wewnętrznej stronie drewnianych ścian zrębowych. Zgodnie z nimi najprawdopodobniej w końcu XIX wieku, w trakcie przypuszczalnego remontu drewniane ściany kościoła poddano gruntownym pracom renowacyjnym – wzmocniono je tzw. lisicami i wyrównano prymitywnie ciosłem lub siekierą wewnętrzną ich powierzchnię poprzez zaciosanie bez dokładniejszego wyrównania powierzchni. Nierówną i uszkodzoną powierzchnię belek usiłowano wyrównać przez lokalne zaklejenie ubytków i pęknięć paskami dość grubego płótna

Inianego. Na tak przygotowanym podłożu zidentyfikowano pięć chronologicznych warstw malarskich, wykonanych w technikach: tłustej temperry (pierwsza) i olejnych (pozostałe cztery warstwy). Wszystkie warstwy są gładkie bez elementów dekoracyjnych. Jedynie na trzonach kolumn podtrzymujących chór odkryto dobrze zachowaną, prymitywną polichromię olejną w postaci szarej marmoryzacji, pochodzącą prawdopodobnie z połowy XX wieku i odpowiadającą trzeciej warstwie chronologicznej.

Powierzchnie licowe belek tworzących ściany są nierówne, uszkodzone w licznych miejscach przez owady, spękane. W wielu miejscach odkryto precyzyjne reparacje pęknięć belek, wykonane poprzez wstawianie wąskich, długich, dopasowanych fleków - świadczące o wysokiej jakości pierwotnego opracowania powierzchni belek zrębu.

W zakresie podłóg w nawie pod płytkami ceramicznymi i betonową wylewką odkryto płyty kamienne z kremowego piaskowca o wymiarach 60x60cm i grubości ok. 5cm ułożone na posypce piaskowej. Ołtarze boczne w nawie spoczywają bezpośrednio na podłodze wykonanej z płyt kamiennych – obecnie są pograżone na głębokość około 4-5cm. W prezbiterium pod analogicznymi warstwami wierzchnimi jak w nawie odkryto ceglane płytki o wymiarach 22x22cm i grubości ok. 5cm ułożone w wątku podstawowym, tzw. średnim na posypce piaskowej. Ołtarz główny jest obecnie posadowiony na drewnianym podeście znajdującym się w prezbiterium – został podniesiony o ok. 20cm ponad poziom podłogi z płytek ceglanych. Brak okładzin ceramicznych, bądź kamiennych za ołtarzem w prezbiterium i w zakrystii może świadczyć, iż pierwotnie znajdowała się tam podłoga drewniana.

fot. 5. Widok współczesnej ceramicznej podłogi w prezbiterium

Podłoga drewniana w postaci deskowania na legarach znajdująca się w kruchcie głównej, kruchcie bocznej, zakrystii oraz górnej kaplicy stanowiącej rodzaj łoży otwartej w kierunku prezbiterium - jest w złym stanie technicznym i wymaga wymiany na nową. Do stanu tego doprowadziło wieloletnie zalewanie wnętrza kościoła, w szczególnie złym stanie znajdują się legary ukryte pod podłogą, które miały utrudnioną możliwość przesychania.

fot. 6. Widok złego stanu technicznego podłogi w kruchcie bocznej

fot. 7. Widok drewnianej podłogi oraz ścian i łukowo profilowanego sklepienia z gzymsowaniem w górnej kaplicy nad zakrystią

Wcześniejsze, łukowo profilowane deskowanie sklepienia wraz z gzymsowaniem występujące w nawie, prezbiterium oraz górnej kaplicy nad zakrystią wymaga naprawy i rekonstrukcji. Również płaskie deskowania sklepień w kruchcie głównej i kruchcie bocznej wymagają rekonstrukcji

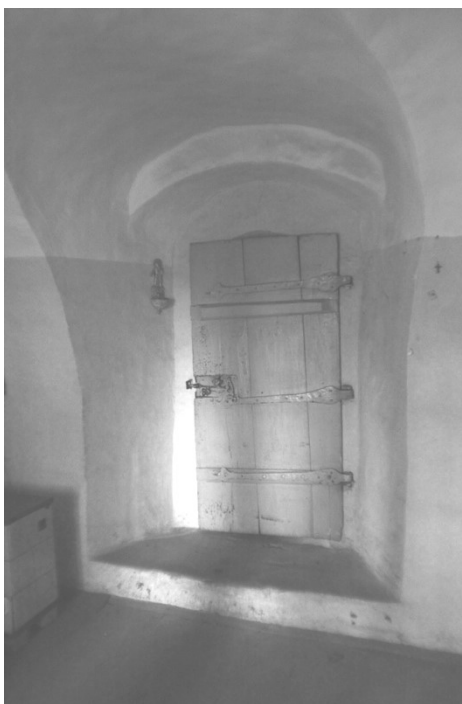
fot. 8. Widok łukowo profilowanego deskowania sklepienia wraz z gzymsowaniem w nawie – w trakcie remontu kościoła w 2014 r

Konstrukcja chóru wraz ze schodami, podłogą i balustradą wymagają naprawy i renowacji, doszło do dużych zniszczeń związanych z korozyjnymi wpływami zawilgocenia, szczególnie od strony zachodniej, gdzie widoczne jest obniżenie oparcia głównej belki podpierającej chór. W tej strefie podłoga jest zupełnie zniszczona.

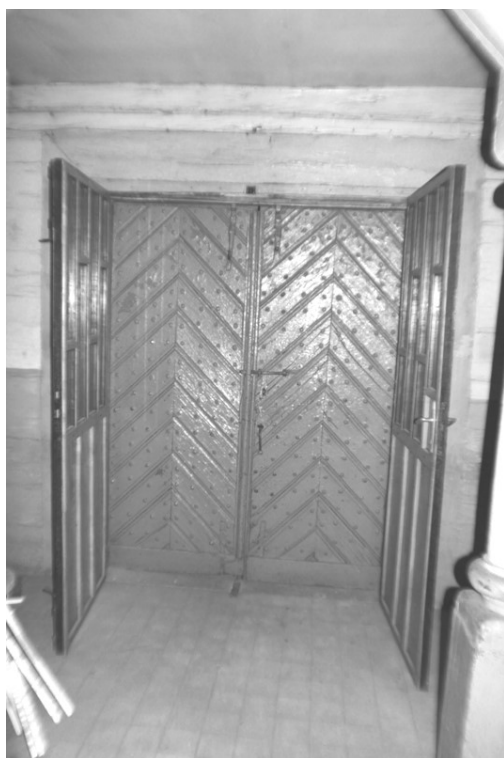

fot. 9. Widok chóru z obniżeniem podparcia belki głównej z prawej strony – od zachodu

Drzwi zewnętrzne oraz wewnętrzne wykazują liczne uszkodzenia i wymagają remontu. Obecnie w kościele znajdują się drzwi o różnej konstrukcji, od najprostszych deskowych, pomiędzy zakrystią a prezbiterium, poprzez drzwi opierzone – zdwojone, pomiędzy nawą a kruchtą główną i kruchtą boczną oraz zewnętrzne drzwi zakrystii (tylnią stronę stanowią zwykłe drzwi deskowe, na które z przedniej strony nabite są klepki deskowe układane w jodełkę, romby lub poziomo) z nabitymi dodatkowo gwoździami kowalskimi z ozdobnymi główkami, do drzwi płycinowych - wewnętrzne drzwi dwuskrzydłowe wyjścia z zakrystii na zewnątrz.

fot. 10. Widok drzwi deskowych z zawiasami pasowymi oraz wpuszczonym zamkiem kowalskim, pomiędzy zakrystią a prezbiterium

fot. 11. Widok przedniej strony drzwi opierzonych z klepkami deskowymi układanymi w jodełkę z nabitymi gwoździami kowalskimi z ozdobnymi główkami oraz współczesnych drzwi ramowych przeznaczonych do demontażu pomiędzy nawą a kruchtą główną

fot. 12. Widok tylnej i przedniej strony drzwi opierzonych, z nawierzchniowym kowalskim zamkiem skrzynkowym, z poziomymi klepkami deskowymi, prowadzące z kruchty głównej na zewnątrz

fot. 13. Widok dwuskrzydłowych, wewnętrznych drzwi płycinowych z zamkiem wpuszczanym, prowadzących z zakrystii na zewnątrz

fot. 14. Widok przedniej strony drzwi opierzonych z klepkami deskowymi układanymi w romby prowadzącymi na zewnątrz zakrystii

fot. 15. Widok przedniej strony drzwi opierzonych z klepkami deskowymi układanymi w jodełkę z nawierzchniowym kowalskim zamkiem skrzynkowym pomiędzy nawą a kruchtą boczną

Stan techniczny murowanych ścian kruchty głównej i zakrystii jest zły. Zawilgocenia dolnych partii muru i wysolenia na powierzchni oraz degradacja tynków wskazują na podciąganie kapilarne spowodowany brakiem lub niedomaganiem poziomej izolacji przeciwwilgociowej. Dodatkowo mury kruchty głównej były mocno zalewane od góry poprzez nieszczelności przekrywającego dachu. Można zaobserwować również pojedyncze pęknięcia murów, zwłaszcza we wschodniej ścianie zakrystii.

fot. 16. Widok zawilgocenia oraz degradacji tynków dolnej części murów zakrystii

fot. 17. Widok zawilgocenia oraz wysoleń na powierzchniach murów oraz degradacji tynków
kruchty głównej

Zewnętrzne schody ze stopniami z piaskowca przy dwóch przeciwnych wejściach
do kruchty głównej oraz przy wejściu do kruchty bocznej najprawdopodobniej nie

nadają się do renowacji, znajdują się w katastrofalnym stanie – ze skrajnym zagrzybieniem i zasoleniem.

fot. 17. Widok zniszczonych pozostałości kamiennych schodów zewnętrznych przy kruchcie głównej i kruchcie bocznej

OPIS PROJEKTOWANEGO REMONTU.

W związku z opisanym powyżej stanem elementów konstrukcji oraz elementów wykończenia kościoła wraz z rozpoznaniem obiektu w zakresie lica wewnętrznego drewnianych ścian zrębowych oraz podłóg w nawie i prezbiterium przewiduje się wykonanie poniższych etapów robót:

Etap I. Remont drewnianej konstrukcji ścian zrębowych - strona wewnętrzna - w nawie, prezbiterium, kruchcie bocznej i kaplicy nad zakrystią (stanowiącej rodzaj łoży otwartej na prezbiterium) polegający na:

- zdjęciu warstwy farby olejnej i temperowej (z pominięciem elementów chóru na których odkryto dobrze zachowaną, prymitywną polichromię olejną – trzonów kolumn podtrzymujących, dla których należy przeprowadzić renowację konserwatorską) metodami chemicznymi (preparatem typu Skansol, Rechsol lub Remosol z wcześniejszym wykonaniem prób na skuteczność preparatu) i/lub termicznymi (podgrzewanie i zeszkrobывanie szpachelkami) z eliminacją lub ograniczeniem do minimum metod mechanicznych (ręczne struganie i szlifowanie największych nierówności powstałych po prymitywnym zaciosaniu belek zrębu ciosłem lub siekierą przypuszczalnie pod koniec XIX wieku),
- wymianie uszkodzonych elementów konstrukcyjnych ścian drewnianych (belki zrębowe, słupy stężające), których zniszczenia biokorozyjne uniemożliwiają ich naprawy (przekroje zniszczone w ponad 40% powierzchni),

- uzupełnieniu ubytków w drewnie lub naprawie części zniszczonych poprzez flekowanie dużych ubytków drewnem oraz uzupełnianie drobnych ubytków kitem na bazie akrylu firmy typu Cuprinol lub Remmers – belek zrębowych, słupów stężających (lisic), podwalin i murłat,
- odgrzybianiu belek, podwalin, murłat i słupów stężających ścian zrębowych preparatem typu Boramon oraz impregnacji biochronnej i ogniochronnej połączonej ze scaleniem kolorystycznym całości preparatami typu Hylotox Q, Penetrin (nie dopuszcza się wykorzystania środków na bazie soli) oraz FireSmart bio-p.poż.

Do naprawy i wymiany elementów drewnianych należy wykorzystywać drewno iglaste, najlepiej modrzewiowe, wysezonowane, w stanie powietrzno-suchym (o wilgotności do 18%) odpowiednio zabezpieczone przed korozją biologiczną i ogniochronnie w klasie C24. Nowe elementy powinny mieć przekroje oraz złącza ciesielskie zgodne z pierwotnymi wymiarami.

Etap II. Remont deskowego sklepienia gr. 25mm (we wszystkich pomieszczeniach poza murowaną zakrystią) łukowo profilowanego i gzymsowanego w nawie, prezbiterium i kaplicy nad zakrystią stanowiącej rodzaj łoży otwartej na prezbiterium oraz płaskich w kruchtach polegający na:

- naprawie i rekonstrukcji krążyn łukowo profilowanych sklepień o przekroju 5/25 cm zgodnie z załączonymi w dalszej części opracowania rysunkami,
- naprawie i rekonstrukcji profilowanych gzymsów belkowych zgodnie z profilami zachowanych, pierwotnych odcinków gzymsów,
- wymianie łukowo profilowanego deskowania sklepienia (deski gr. 25-28mm o szerokości 20-25cm z listwami kryjącymi na stykach o przekroju 28/50mm) w nawie prezbiterium i salce nad zakrystią, oraz wymianie płaskiego deskowania sklepienia w kruchcie głównej i kruchcie bocznej (deski gr. 25-28mm o szerokości 20-25cm z listwami kryjącymi na stykach o przekroju 28/50mm)
- impregnacji biochronnej i ogniochronnej wszystkich elementów sklepienia, preparatami typu Hylotox Q, Penetrin (nie dopuszcza się wykorzystania środków na bazie soli) oraz FireSmart bio-p.poż, zgodnie z instrukcjami ich producentów.

Do naprawy i wymiany elementów drewnianych sklepień należy wykorzystywać drewno iglaste, najlepiej modrzewiowe, wysezonowane, w stanie powietrzno-suchym (o wilgotności do 18%) odpowiednio zabezpieczone przed korozją biologiczną i ogniochronnie w klasie C24. Nowe elementy powinny mieć przekroje oraz złącza ciesielskie zgodne z pierwotnymi wymiarami.

Etap III. Przywrócenie podłogi z płyt kamiennych z piaskowca w nawie, płytek ceglanych w prezbiterium, drewnianą z desek na legarach w kruchcie głównej, kruchcie bocznej, zakrystii i kaplicy nad zakrystią polegająca na:

- demontażu wyposażenia kościoła w postaci ołtarza głównego i ołtarzy bocznych oraz ich zabezpieczeniu ich do czasu przywrócenia,
- ostrożnym ręcznym rozebraniu posadzek z płytek ceramicznych z podbudową betonową w nawie i prezbiterium, ze szczególnym zwróceniem uwagi na maksymalne zachowanie i odzyskanie starych podłóg z płyt piaskowcowych w nawie i płytek ceglanych w prezbiterium znajdujących się pod współczesną posadzką z płytek ceramicznych,
- rozebraniu zniszczonych podłóg drewnianych z legarami w kruchcie głównej, kruchcie bocznej, zakrystii i salce nad zakrystią, wraz z usunięciem wierzchniej warstwy podsypki pod podłogami,
- przywróceniu (renowacji wraz z rekonstrukcją) podłogi kamiennej w nawie z płyt kremowego piaskowca o wymiarach 60x60cm i gr. ok. 5cm na podbudowie z podsypki piaskowo-cementowej gr. 10cm lub z zaprawy cementowej gr. 5cm i cienkiej poziomującej podsypki piaskowej, wraz z hydrofobizacją preparatem siloksanowym typu Funcosil. Decyzje o ewentualnych naprawach lica odkrytych płyt kamiennych będzie można podjąć po ich odkryciu i ocenie stanu technicznego. Poziom przywracanej posadzki znajduje się około 5cm poniżej poziomu obecnie istniejącej posadzki z płytek ceramicznych,
- przywróceniu (renowacji wraz z rekonstrukcją) podłogi ceramicznej w prezbiterium z płytek ceglanych o wymiarach 22x22cm i gr. ok. 5cm na podbudowie z podsypki piaskowo-cementowej gr. 10cm lub z zaprawy cementowej gr. 5cm i cienkiej poziomującej podsypki piaskowej wraz z hydrofobizacją preparatem siloksanowym typu Funcosil. Decyzje o ewentualnych naprawach lica odkrytych płytek ceglanych będzie można podjąć po ich odkryciu i ocenie stanu technicznego. Wstępnie przewiduje się konserwację zachowawczą polegającą na wzmocnieniu preparatami opartymi na estrach kwasu krzemowego poprzez wspólne zastosowanie preparatu wzmacniającego

typu KSE100, a po jego wchłonięciu preparatu typu KSE 300 (300E), który zapewnia poprawny rozkład krzemionki we wzmacnianym materiale. Wzmocnienie powinno przywrócić materiałowi poziom pierwotnej wytrzymałości (nie może doprowadzić do przyspieszenia destrukcji i nie może prowadzić do wytworzenia jedynie cienkiej, twardej warstwy przypowierzchniowej). Poziom przywracanej posadzki znajduje się około 20cm poniżej poziomu obecnie istniejącego drewnianego podestu w prezbiterium,

- wykonanie nowych podłóg z desek z drewna modrzewiowego gr. 32mm i szerokości około 25cm na legarach i belkach opieranych na murowanych słupkach (cokołach), z izolacją przeciwwilgociową poziomą (np. papa, folia fundamentowa) pomiędzy elementami drewnianymi i murowanymi i impregnacją biochronną drewnianych elementów nowych podłóg oraz wentylacją przestrzeni podpodłogowej zgodnie z rysunkami zamieszczonymi w dalszej części opracowania. Do wymiany elementów drewnianych podłóg należy wykorzystywać drewno iglaste, najlepiej modrzewiowe, wysezonowane, w stanie powietrzno-suchym (o wilgotności do 18%) odpowiednio zabezpieczone przed korozją biologiczną i ogniochronnie w klasie C24. Nowe elementy powinny mieć przekroje oraz złącza ciesielskie zgodne z pierwotnymi wymiarami. Impregnację biochronną i ogniochronną wszystkich elementów drewnianych podłóg wykonać preparatami typu Hylotox Q, Penetrin (nie dopuszcza się wykorzystania środków na bazie soli) oraz FireSmart bio-p.poż, zgodnie z instrukcjami ich producentów,

- konserwacji balustrady ołtarzowej wraz z weryfikacją jej położenia po ustaleniu zasięgu podestu ołtarzowego po rozbiórce obecnie istniejących posadzek z podbudową (oczyszczeniu z resztek farby i rdzy elementów metalowych z wykorzystaniem preparatów typu Skansol, Rechsol lub Remosol z wcześniejszym wykonaniem prób na skuteczność preparatu , oraz malowanie zestawem farb do metalu w kolorze matowym grafitowym, renowacji drewnianej poręczy balustradowej metodami analogicznymi jak dla lica drewnianych elementów ścian),

Etap IV. Remont drewnianej konstrukcji chóru (empory) polegający na:

- zabezpieczeniu instrumentu organowego na okres prowadzonych robót w kościele,
- wymianie zniszczonych i naprawie uszkodzonych elementów konstrukcyjnych – wymiana podciągu o przekroju 22x26cm oraz belek poprzecznych o przekroju 15/18cm od strony północnej (zniszczonych w wyniku korozji biologicznej spowodowanej długotrwałym zalewaniem wcześniejszymi przeciekami przez dach. Do wymiany elementów drewnianych chóru należy wykorzystywać drewno iglaste, najlepiej

modrzewiowe, wysezonowane, w stanie powietrzno-suchym (o wilgotności do 18%) odpowiednio zabezpieczone przed korozją biologiczną i ogniochronnie w klasie C24. Nowe elementy powinny mieć przekroje oraz złącza ciesielskie zgodne z pierwotnymi wymiarami. Impregnację biochronną i ogniochronną wszystkich elementów drewnianych podłóg wykonać preparatami typu Hylotox Q, Penetrin (nie dopuszcza się wykorzystania środków na bazie soli) oraz FireSmart bio-p.poż, zgodnie z instrukcjami ich producentów,

- zdjęciu warstwy farby olejnej i temperowej (z pominięciem elementów chóru na których odkryto dobrze zachowaną, prymitywną polichromię olejną – trzonów kolumn podtrzymujących, dla których należy przeprowadzić renowację konserwatorską) metodami chemicznymi (preparatem typu Skansol, Rechsol lub Remosol z wcześniejszym wykonaniem prób na skuteczność preparatu) i/lub termicznymi (podgrzewanie i zeszkrobwanie szpachelkami) z eliminacją lub ograniczeniem do minimum metod mechanicznych wraz z odgrzybieniem i impregnacją biochronną i ogniochronną połączonej ze scaleniem kolorystycznym całości preparatami Hylotox Q, Penetrin (nie dopuszcza się wykorzystania środków na bazie soli) oraz FireSmart bio-p.poż, zgodnie z instrukcjami ich producentów,,

- naprawach schodów prowadzących na chór z zachowaniem dotychczasowego układu oraz przebudowie polegającej na eliminacji obudów i drzwi.

- wykonaniu nowej podłogi drewnianej na chórze z desek gr. 50mm i szer. 25-30cm. Wymagania w zakresie zastosowania drewna jak dla pozostałych elementów chóru.

Etap V. Renowacja z rekonstrukcją pojedynczych elementów drzwi zewnętrznych i wewnętrznych (jednoskrzydłowych drzwi deskowych z zawiasami pasowymi oraz wpuszczonym zamkiem kowalskim - pomiędzy zakrystią a prezbiterium; dwuskrzydłowych drzwi opierzonych z klepkami deskowymi układanymi w jodełkę z nabitymi gwoździami kowalskimi z ozdobnymi główkami wraz z demontażem współczesnych drzwi ramowych - pomiędzy nawą i kruchtą główną; 2 szt. dwuskrzydłowych drzwi zewnętrznych opierzonych, z nawierzchniowym kowalskim zamkiem skrzynkowym, z poziomymi klepkami deskowymi - do kruchtę głównej; jednoskrzydłowych drzwi opierzonych z klepkami deskowymi układanymi w romby prowadzącymi na zewnątrz zakrystii; dwuskrzydłowych, wewnętrznych drzwi płycinowych z zamkiem wpuszczanym, prowadzących na zewnątrz zakrystii) oraz renowacja okna w zakrystii wraz z renowacją kraty polegające na:

- usunięciu warstw farby olejnej metodami chemicznymi (preparatem typu Skansol, Rechsol lub Remosol z wcześniejszym wykonaniem prób na skuteczność preparatu) i/lub termicznymi z eliminacją lub ograniczeniem do minimum metod mechanicznych,
- wymianie uszkodzonych, nienadających się do naprawy elementów skrzydeł – typowanie można będzie wykonać po zdjęciu warstw farby kryjącej,
- naprawie przez flekowanie w płaszczyźnie lub na krawędzi elementów skrzydeł drzwiowych,
- wymianie uszkodzonych, nienadających się do naprawy elementów ościeżnicy,
- naprawie przez flekowanie w płaszczyźnie lub na krawędzi elementów ościeżnicy,
- przeklejeniu lub przemontowaniu skrzydeł z oczyszczeniem złączy ze starego kleju wraz z dopasowaniem, w przypadku takiej konieczności – typowanie po zdjęciu warstw farby kryjącej,
- dezynfekcji całości przez napuszczenie środkami grzybobójczymi i owadobójczymi (np. Hylotox Q)
- impregnacji całości przez nasączenie preparatami biochronnymi (np. preparat Penetrin), zgodnie z instrukcją producenta,
- położeniu podkładu gruntującego na zaimpregnowaną powierzchnię,
- szpachlowaniu i wyprowadzeniu powierzchni preparatami na bazie mączki drzewnej pod malowanie transparentne,
- naprawie i ewentualnie wymianie uszkodzonych okuć drzwiowych zgodnych z oryginalnymi,
- malowaniu zestawem farb wodorozcieńczalnych transparentnych do drewna (np. zestaw farb Sigma),
- oczyszczeniu kraty okiennej w zakrystii z resztek farby i rdzy poprzez ręczne szlifowanie, oraz malowanie zestawem farb do metalu w kolorze grafitowym.

Etap VI. Renowacja murowanych ścian kruchty głównej i zakrystii z montażem poziomej izolacji przeciwwilgociowej oraz zewnętrzne opracowanie kamiennie betonowych cokołów fundamentowych ścian drewnianych polegające na:

- wzmocnieniu fundamentów z cegły budowlanej na zaprawie cementowej w zakresie niezbędnym do zapewnienia stateczności kruchty głównej i zakrystii wraz z wykonaniem nowej izolacji przeciwwilgociowej poziomej z papy lub folii fundamentowej ścian fundamentowych poprzez minowanie odcinkami o długości 80cm – dokładny zakres do ustalenia w trakcie prowadzenia prac i wizji z udziałem przedstawicieli WUOZ w Łodzi. Nowe odcinki minowanego muru należy wykonać z cegły pełnej w klasie 5MPa na

zaprawie cem-wap w klasie 2MPa z przesunięciem minowanych odcinków o około 2,5m.

- odbiciu zasolonych tynków na ścianach kruchty głównej i zakrystii z marginesem zabezpieczającym przed ponownymi wykwitami,
- naprawie spękań ścian kruchty głównej i zakrystii oraz naprawie i korekcie profilowania gzymsów podokapowych (z uzupełnieniem gzymsu zakrystii) oraz boniowania w narożnikach ścian z wykorzystaniem specjalistycznych zapraw do profili gzymsowych i boniowych, np. firmy Remmers, zgodnie z instrukcją producenta,
- wykonaniu dwuwarstwowych tynków renowacyjnych na ścianach kruchty głównej i zakrystii, korzystając ze specjalistycznych zapraw tynków renowacyjnych w systemie jedno bądź wielowarstwowych, np. firmy Remmers, zgodnie z instrukcją producenta,
- korekcie cokołu zakrystii (eliminacja fragmentów schodkowych) z wykonaniem nakrywy zabezpieczającej cokół hydrofobową zaprawą, np. firmy Remmers, zgodnie z instrukcją producenta.
- malowaniu ścian murowanych farbami wapiennymi lub mineralnymi (silikatowymi) po uprzednim systemowym przygotowaniu podłoża, zgodnie z instrukcją producenta.
- opracowaniu kamienno-betonowych cokołów-fundamentów pod ścianami drewnianymi z wykorzystaniem otoczków zastosowanych przy ich budowie oraz wykonaniu przyściennej opaski żwirowej gr. 10cm o szerokości 30cm na warstwie geowłókny wokół całego kościoła ograniczonej obrzeżem betonowym poza strefą schodów zewnętrznych,
- renowacji z rekonstrukcją kamiennych schodów zewnętrznych z piaskowca, z eliminacją wtórnych elementów betonowych, z wykorzystaniem po konserwacji zachowanych elementów kamiennych z niezbędnymi uzupełnieniami zgodnie z pierwotnymi wymiarami elementów. Elementy stopi schodów betonowych należy oczyścić z zewnętrznych zagrzybień, odgrzybić preparatami typu Boramon oraz zaimpregnować preparatami do impregnacji piaskowca np. preparatami opartymi na estrach kwasu krzemowego poprzez wspólne zastosowanie preparatu wzmacniającego typu KSE100, a po jego wchłonięciu preparatu typu KSE 300 (300E), który zapewnia poprawny rozkład krzemionki we wzmacnianym materiale.

Etap VII. Planuje się również wykonać konserwację drzwi, wpisanych indywidualnie do rejestru zabytków ruchomych zgodnie z poniższym opisem po uzgodnieniu

konieczności ich wykonania z przedstawicielem WUOZ w Łodzi w trakcie prowadzenia prac:

- demontaż skrzydła z ościeżnicy,
- usunięcie warstw farby kryjącej metodami chemicznymi jak we wcześniejszym opisie,
- wymiana uszkodzonych elementów skrzydeł po odsłonięciu uszkodzeń,
- naprawa przez flekowanie w płaszczyźnie lub na krawędzi skrzydeł okiennych,
- wymiana uszkodzonych elementów ościeżnicy,
- naprawa przez flekowanie w płaszczyźnie lub na krawędzi ościeżnicy,
- przeklejenie skrzydeł z oczyszczeniem złączy ze starego kleju oraz dopasowaniem,
- dezynfekcja całości przez napuszczenie środkami grzybobójczymi i owadobójczymi, np. preparaty Hylotox Q, Penetrin, zgodnie z instrukcjami ich producentów,
- imregnacja całości przez nasączenie pokostem,
- położenie podkładu gruntującego na zaimpregnowaną powierzchnię,
- szpachlowanie i wyprowadzenie powierzchni pod malowanie z wykorzystaniem preparatów na bazie mączki drzewnej,
- naprawa i ewentualnie wymiana uszkodzonych okuć drzwiowych,
- malowanie zestawem Gontox i Simplast (do 5%) w kolorze brązowym lub impregnatem do drewna firmy Remmers - HK-Lazur w kolorze brązowym (nr 2260)
- montaż skrzydeł w ościeżnicy.

Nowe elementy, które będą podlegały wymianie należy wykonać z wyselekcjonowanego drewna sosnowego przeznaczonego na elementy stolarki drzwiowej – bez wad typu sęki, skręty włókien itd. bez śladów sinizny drewna.

Etap VIII. Demontaż starych i wykonanie nowych wewnętrznych instalacji elektrycznych niskiego napięcia wraz z dobozem opraw oświetleniowych, wykonanie instalacji odgromowej, wykonanie instalacji nagłaśniającej – zgodnie z odrębnym opracowaniem.

Zagadnienia ochrony przeciwpożarowej.

Obiekt klasyfikuje się do kategorii zagrożenia ludzi ZLI (zawierający pomieszczenia przeznaczone do jednoczesnego przebywania ponad 50 osób) oraz jako niski do 12m wysokości. Wymagana klasa odporności pożarowej budynku D.

Elementy budynku powinny spełniać następujące wymagania:

Główna konstrukcja nośna R30, konstrukcja dachu bez wymagań, ściany zewnętrzne EI30, ściana wewnętrzna bez wymagań, przekrycie dachu bez wymagań. Obiekt stanowi jedną oddzielną strefę pożarową. Z obiektu istnieją cztery wyjścia ewakuacyjne bezpośrednio na zewnątrz.

Charakterystyka ekologiczna.

Nie przewiduje się negatywnego wpływu na środowisko projektowanej inwestycji.

Uwagi końcowe.

Wszelkie roboty budowlane należy wykonywać pod nadzorem osoby uprawnionej do kierowania robotami budowlanymi z odpowiednim doświadczeniem przy remontach zabytkowych konstrukcji drewnianych. Roboty powinny być wykonywane zgodnie z zasadami sztuki budowlanej i przepisami BHP. Materiały użyte do remontu powinny posiadać dopuszczenie do stosowania w budownictwie.

Po wykonaniu wszystkich robót należy usunąć wprowadzone zabezpieczenia oraz uprzątnąć teren wokół kościoła.

Ze względu na prowadzenia robót w obiekcie sakralnym należy zwrócić szczególną uwagę na zabezpieczenie terenu wokół kościoła, w szczególności w zakresie niedopuszczenia w obręb wykonywanych prac osób trzecich. Należy również wyznaczyć strefy niebezpieczne w obszarach prowadzonych prac z zabezpieczeniem wejść do kościoła.